

RAADSVOORSTEL

Commissie M&M:	18 april 2024	Raadsvergadering:	15 mei 2024
Cluster:	SB - Sociaal Beleid	Portefeuillehouder :	Burgemeester De Hoon- Veelenturf
Afdeling:	Sociaal beleid	Programma:	Sociaal Domein
Zaaknummer:	1075434		

Voorstel tot het vaststellen van uitgangspunten opvang vluchtelingen en het eventueel meegeven van wensen en bedenkingen met betrekking tot het verlengen en uitbreiden van de opvang van ontheemden uit Oekraïne in Baarle-Nassau

1. Voorgesteld besluit

1. De uitgangspunten opvang vluchtelingen vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de notitie “Opvang ontheemden uit Oekraïne Baarle-Nassau” en van het voorgenomenbesluit van het college om de opvang ontheemden uit Oekraïne te verlengen en uit te breiden met zes accommodaties tot 1 maart 2026.
3. Geen aanvullende wensen en bedenkingen mee te geven aangaande het voorgenomen besluit.

2. Eerdere besluitvorming

Op 18 april 2023 heeft het college ingestemd met tijdelijke opvang van ontheemden uit Oekraïne op de Paddock voor de periode van één jaar. Dit termijn loopt op 31 mei 2024 af.

3. Samenvatting

Sinds februari 2022 is de oorlog in Oekraïne uitgebroken. De gemeente Baarle-Nassau heeft haar maatschappelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid genomen en vangt sinds 27 juni 2023 ontheemden uit Oekraïne op. Van het Rijk hebben alle gemeenten in Nederland een opgave gekregen om asielzoekers en ontheemden op te vangen. Voor Baarle-Nassau is de opgave voor asielzoekers 42 en ontheemden 30 dus in totaal 72 opvangplekken, deze opgave was 50 in 2023. Met de regio Hart van Brabant is afgesproken dat alle opgaven van de gemeenten in Hart van Brabant als een collectief wordt aanpakt, als ware één gemeente, en dat alle gemeenten een uiterste inspanning leveren om de eigen gemeentelijke taakstellingen voor 100% te behalen.

Door de positieve ervaring van afgelopen jaar willen we de opvang voortzetten tot maart 2026. In de notitie “Opvang ontheemden uit Oekraïne in Baarle-Nassau” zijn uitgangspunten uitgewerkt hoe de toekomstige opvang er uit moet komen te zien. Met de verlenging en uitbreiding voldoen we aan de landelijke opgave en komen we de afspraak in de regio na. We vragen de gemeenteraad om een besluit te nemen op het verlengen en uitbreiden van de opvang voor ontheemden uit Oekraïne.

Voorstel

4. Inleiding

De oorlog in Oekraïne blijft voortduren en er is nog geen zicht wanneer deze afloopt. Dagelijks melden ontheemden uit Oekraïne zich bij de aanmeldcentra in Nederland voor onderdak. De instroom is groter dan het aantal beschikbare opvanglocaties dat maakt dat de vraag naar opvangplekken groot blijft. Van het Rijk hebben alle gemeenten in Nederland opgaven gekregen om asielzoekers en ontheemden op te vangen. Voor Baarle-Nassau is de opgave voor asielzoekers 42 en voor ontheemden 30, in totaal gaat het om 72 opvangplekken. Met de regio Hart van Brabant is afgesproken dat wij de opgaven collectief aanpakt, als ware één gemeente, en dat alle gemeenten een uiterste inspanning leveren om de eigen gemeentelijke taakstellingen voor 100% te behalen.

De wens is om de ontheemden, voor zover wet- en regelgeving dat toelaat, hetzelfde te behandelen als onze eigen inwoners. Het afgelopen jaar hebben we aanzienlijke inspanningen geleverd om een stabiele en veilige opvanglocatie te creëren, en met succes. De ervaring met het opvangen van ontheemden is over het algemeen positief. De ontheemden zijn tevreden over hun verblijf en willen indien dat mogelijk is langer blijven in Baarle-Nassau. Een belangrijk uitgangspunt van Baarle-Nassau is dat de ontheemden worden gestimuleerd zelfredzaam te worden en te streven naar wederkerigheid. Door de stabiele en veilige opvang kan de aandacht zich nu richten op de zelfredzaamheid door ontheemden te leren hoe zij zich kunnen redden in Nederland. Dit bereiken we door het aanbieden van maatschappelijke begeleiding. Daar past geen beveiliging bij waar ontheemden 24 uur per dag op terug kunnen vallen. Werkende ontheemden dragen op dit moment financieel niet bij aan de opvanglocatie. In de tweede helft van 2024 willen we, vooruitlopend op de nieuwe regeling van het Rijk, uitwerken hoe deze groep een vrijwillig financiële bijdrage kan leveren voor gas, water en licht.

De ABG-organisatie ondersteunt de gemeente Baarle-Nassau, alsook de gemeente Alphen-Chaam en Gilze en Rijen bij de opvang van vluchtelingen. Om de ABG-organisatie duidelijkheid en richting te geven in de uitvoering van de opgave, hebben de drie burgemeesters van Baarle-Nassau, Alphen-Chaam en Gilze en Rijen concept-uitgangspunten opgesteld.

Het voornemen is om de opvang van ontheemden bij de Paddock te verlengen en uit te breiden met 6 accommodaties tot 1 maart 2026. Dit betekent dat we dan aan maximaal 80 ontheemden opvang kunnen bieden. We voldoen daarmee aan de landelijke opgaven en de afspraak met de regio Hart van Brabant. De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) die de opvang mogelijk maakt, loopt per 4 maart 2025 af. De kans is klein dat voor deze datum de oorlog in Oekraïne is afgelopen. Landelijk worden beleidsopties voorbereid voor het toekomstig verblijf en terugkeer van ontheemden. Het ministerie heeft aangegeven dat gemeenten tot 4 maart 2026 contracten mogen afsluiten voor onroerend goed en de financiering is tot die datum gedekt. Daarom willen we voor de andere diensten de contacten afsluiten tot 4 maart 2025 met de mogelijkheid tot een verlenging tot maart 2026.

Beoogd effect

De maatschappelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen door ontheemden uit Oekraïne opvang te bieden en te voldoen aan de eigen opgave opvang.

5. Argumenten

1.1 De uitgangspunten geven richting aan de ABG-organisatie

De uitgangspunten bieden duidelijkheid en geven richting aan de organisatie hoe we willen omgaan met de opvang van vluchtelingen.

De kernboodschap is een middel om intern effectief, consistent en doelgericht te communiceren. Daarnaast helpt het de ABG-organisatie focus te houden op de belangrijkste doelstellingen en stelt het de organisatie in staat om helder en te communiceren.

2.1 Opvang van vluchtelingen blijft hard nodig in Nederland

In 2022 is de crisis ontstaan rond de opvang van asielzoekers en ontheemden. Ondanks alle inzet is deze crisis nog steeds niet opgelost en worden alle gemeenten in Nederland regelmatig opgeroepen om met spoed opvanglocaties te openen. Het is daarom wenselijk dat de opvang in Baarle-Nassau wordt verlengd en uitgebreid.

2.2 Voldoen aan de eigen opgave

Met deze uitbreiding neemt Baarle-Nassau haar bestuurlijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid. De totale opgave is op dit moment 73 voor Baarle-Nassau, deze is ten opzichte van vorig jaar gestegen. Met de uitbreiding naar 80 beschikbare bedden wordt voldaan aan de eigen taakstelling en de regionale afspraken met Hart van Brabant.

2.1 De uitgangspunten in de notitie sluiten aan bij onze uitgangspunten en ook bij die van het Rijk.

In de notitie is beschreven hoe de opvang voor ontheemden in Baarle-Nassau vorm gegeven kan worden. Het uitgangspunt is dat de zelfredzaamheid wordt gestimuleerd en te streven naar wederkerigheid. Zelfredzaamheid en participatie verlicht de druk op sociale voorzieningen en draagt bij aan het draagvlak bij de gemeenschap. De wens is om de ontheemden, voor zover wet- en regelgeving dat toelaat, hetzelfde te behandelen als onze eigen inwoners. Deze uitgangspunten sluiten aan bij het Rijk en vooruitlopend op de komst van de regeling gaan wij aan de slag met het vragen van een vrijwillige financiële bijdrage aan werkende ontheemden.

6. Risico's en kanttekeningen

2.1 Te kort aan opvangplekken

De contracten lopen op 31 mei 2024 af. Op dit moment zijn er landelijk te weinig opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne. Als de opvang niet wordt verlengd moet er op korte termijn regionaal onderdak gezocht worden voor 41 ontheemden.

2.2 Risico op hoge kosten voor hulp

Afgelopen jaar hebben we geen extra kosten gemaakt voor het inzetten van hulp voor de ontheemden. Als een ontheemden langer verblijft neemt de kans toe dat er een beroep wordt gedaan op jeugdhulp, Wmo of het Dorpsteam. In 2022 en 2023 heeft het Rijk gemeenten een compensatie gegeven voor zorgkosten. Deze compensatie is niet opgenomen in de regeling opvang ontheemde Oekraïne, waardoor het onzeker is of deze compensatie in de toekomst ook wordt uitgekeerd. Dit kan betekenen dat bij hogere zorgkosten deze gedekt moeten worden uit eigen middelen. Om het risico op dure jeugdhulp te beperken hebben we de afspraak gemaakt met de externe huisartsenpost dat zij contact opnemen met het sociaal team voordat zij specialistische zorg inzetten. Het sociaal team kan dan meedenken of er andere zorg aanwezig is die aansluit op de vraag. Dit betekent dat de belasting voor het sociaal team hoger wordt. In de begroting hebben we middelen gereserveerd voor de inzet van het sociaal team, Dorpsteam, jeugdhulp- en Wmo en Wpg(Wet publieke gezondheid).

2.3 Geen structurele taak binnen de ABG

De opvang van ontheemden begon als crisis maar is ondertussen een structurele taak geworden binnen de ABG-organisatie. Afgelopen jaar is er een externe programmamanager ingehuurd die verantwoordelijk is voor de realisatie en aansturing van de opvanglocatie. Er is behoefte om deze formatie structureel te maken, zodat kennis wordt geborgd in de organisatie. De programmamanager wordt gefinancierd uit het normbedrag en betreft incidentele middelen gekoppeld aan de realisatie van verlenging en uitbreiding van de opvang. In de perspectiefnota 2025 zal formatie worden gevraagd voor structurele inzet.

7. Alternatieven

Voor de opvang van asiel hebben alle gemeenten een wettelijke taak vanuit de Spreidingswet, voor ontheemden ligt er geen wettelijke basis. Een van die uitgangspunten is dat de regio Hart van Brabant de opgaven collectief aanpakt, als ware ze één gemeente, en dat alle gemeenten een uiterste inspanning leveren om de eigen gemeentelijke taakstellingen voor 100% te behalen. Onderling uitruilen van de opgave is mogelijk.

Als de opvang in Baarle-Nassau voor ontheemden niet wordt verlengd en uitgebreid, kunnen we de opgave niet meer uitruilen binnen de regio. De kans is aanwezig dat we onze eigen taakstelling voor asielopvang moeten verzorgen en dat is door de enclaves niet wenselijk.

8. Lasten, baten en dekking

Investing:

Het bekostigingsbesluit van de overheid voorziet er in dat de reguliere kosten worden vergoed. Voor de zorgkosten is deze dekking niet gegarandeerd. Het Rijk keert een normbedrag van € 61,- uit per beschikbaar bed per nacht. Uit het normbedrag dienen alle kosten gedekt te worden, zoals beveiliging, coördinatie, ambtelijke capaciteit, zorgkosten. De kosten voor het opzetten van de opvanglocatie vallen daar niet onder, daarvoor kan de gemeente transitie-vergoeding aanvragen.

Het Rijk heeft aangegeven dat voor onroerend goed contracten aangegaan kunnen worden tot 4 maart 2026. Deze regeling geldt niet voor de andere diensten, waardoor die overeenkomsten tot 4 maart 2025 worden aangegaan. Het Rijk is gevraagd toestemming te geven voor de dekking van de transitiekosten voor de uitbreiding met 30 plekken en het aangaan van een contract tot 1 maart 2026. Afhankelijk van de toestemming die wordt gegeven door het Rijk wordt bepaald of er een uitbreiding wordt gerealiseerd en wat de duur van het contract wordt, zodat de gemeente Baarle-Nassau geen financieel risico loopt en alle kosten gedekt worden.

In de regeling is niets opgenomen over compensatie bij hoge zorgkosten. In de begroting is een groot bedrag gereserveerd voor zorgkosten. Als deze kosten hoger uitvallen, dan moet dat gedekt worden uit eigen middelen.

9. Relatie tot Baarle-Hertog

Geen relatie.

10. Relatie tot ABG-Organisatie

De opvang van vluchtelingen is geen structurele taak van de ABG-organisatie en de wens is om dit beter in te bedden. De programmamanager is extern ingehuurd en er is behoefte aan borging binnen de organisatie. In de perspectiefnota zal om structurele formatie worden gevraagd. De kosten voor alle ambtelijke capaciteit is opgenomen in de begroting en kan gedekt worden uit de incidentele middelen die Baarle-Nassau ontvangt voor de opvang van ontheemden.

11. Communicatie en vorm van participatie

We stellen een persbericht op dat we publiceren nadat de gemeenteraad geïnformeerd is. Tevens zullen de ontheemden die momenteel op de Paddock verblijven, alsook recreanten en direct omwonenden van de Paddock worden geïnformeerd.

12. Vervolg

De ontheemden uit Oekraïne die momenteel verblijven in de opvang op de Paddock, zitten in onzekerheid omtrent hun toekomstig verblijf. Deze opvang eindigt formeel op 1 mei 2024. Dat maakt dat we vooruitlopend op de formele behandeling in de raadsvergadering van 15 mei, op basis van de uitkomst van de behandeling in de commissie Mens en Maatschappij op 18 april de ontheemde reeds op 19 april 2024 willen informeren over de intentie om de opvang al dan niet te verlengen. De burgemeester zal de ontheemden persoonlijk informeren middels een bezoek aan de locatie.

Vervolgens zullen contracten worden afgesloten met alle partijen die een rol spelen bij de opvang.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BAARLE-NASSAU

P.W.M. Geurts
Secretaris

M.H.M.R. de Hoon- Veelenturf
burgemeester

Bijlage(n): Bijlage 1: Uitgangspunten opvang vluchtelingen

Bijlage 2: Notitie "Opvang van ontheemden uit Oekraïne in Baarle-Nassau; Analyse, reflectie en toekomstplannen".

Baarle-Nassau
Baarle-Hertog

DE RAAD VAN DE GEMEENTE BAARLE-NASSAU;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders;

gelet op het bepaalde in;

besluit:

1. De uitgangspunten opvang vluchtelingen vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de notitie "Opvang ontheemden uit Oekraïne Baarle-Nassau" en van het voorgenomen besluit van het college te nemen om de opvang ontheemden uit Oekraïne te verlengen en uit te breiden met 6 accommodaties tot 1 maart 2026.
3. Geen aanvullende wensen en bedenkingen mee te geven aan het college aangaande het voorgenomen besluit.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15 mei 2024

DE GEMEENTERAAD VAN BAARLE-NASSAU

J.J.M. Nuijen
Griffier

M.H.M.R. de Hoon- Veelenturf
Voorzitter